

EIGEN HUIS & INTERIEUR GALERIE

Een teer en kwetsbaar wezen is de mens, aldus Ina Kooper. 'Er is moed voor nodig om elke dag de draad weer op te pakken.' In gelaagde doeken schildert ze de twijfel weg. 'Je moet op het leven afstappen, alleen dan overmeester je je angst.'

Productie **Winja Stappers** Fotografie **Henni van Beek** (schilderijen), **Freek Esser** (atelier) Tekst **Jack Meijers**

Zonder titel 261, 2003, olieverf op linnen, 80 x 110 cm.

1 Ina Kooper bij een werk in wording: 'Ik schilderde portretten van eenlingen, maar was op zoek naar een verbinding met de buitenwereld.' 2 Zonder titel 262, 2003, olieverf op linnen, 80 x 110 cm. 3 Zonder titel 273E, 2005, acryl, Oost-Indische inkt en aquarel op papier, 53 x 39 cm.

Rechterpagina Voorstudies op papier.

'Een kwast gebruik je soms als een dolk, soms moet je zacht te werk gaan'

Lang duurde de aarzeling niet. Toen minister Plasterk er een tijd geleden op zinspeelde de studiebeurs af te schaffen, schreef Ina Kooper hem een brief. 'Ik weet uit ervaring hoe belangrijk die beurs is om je op weg te helpen.' Ina Kooper werd in 1945 geboren in een arbeidersgezin in Dordrecht. Ze bezocht een gereformeerde lagere school die de drie R's – rust, reinheid en regelmaat – hoog in het vaandel voerde. 'Reinheid was er wel, maar geen rust. Altijd herrie en gedoe.' Door haar christelijke achtergrond kende Kooper de verhalen uit de Bijbel. 'De buurtkinderen waren niet gereformeerd. Uit compassie gaven mijn zusje en ik Bijbels, om hen te behoeden voor hel en verdoemenis. Dat zou hun redding zijn.' Het was geen milieu waarin een kind spontaan op het idee komt voor vervolgonderwijs te kiezen en naar de kunstacademie te gaan. Kooper: 'In de vijfde klas maakte de hoofdonderwijzer een rondje: 'Wie van jullie gaan naar de hbs?' Alleen de rijke kinderen staken hun vinger op.' Kooper mocht naar de mulo. 'Dat was voor mijn ouders al een hele stap.' Na de mulo ging ze in een winkel werken. 'Verder studeren zat er voor een meisje met mijn achtergrond niet in. Toen twee jaar later de studiebeurs werd ingevoerd, was dat een lot uit de loterij. Ik kon naar de kweekschool. Daar wilde ik de hoofdkante halen. Dat was een ticket voor de universiteit, je kon je inschrijven voor psychologie of pedagogiek.'

Aan haar valse start hield ze een gretigheid naar kennis over die nooit meer verdween. Haar studie onderbrekend met banen in het onderwijs volgde Kooper de kweekschool, MO tekenen en schilderen in Tilburg, schreef ze zich in aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam en studeerde ze psychologie in Amsterdam en kunstgeschiedenis in Utrecht. Tijdens die studie psychologie ontdekte Kooper dat ze geen psycholoog wilde worden. 'Ik wilde terug in het kunstspoor. Na mijn kandidaatsexamen ben ik gestopt.' ▶

Ina Kooper

1945 Geboren in Dordrecht 1964-1969 Kweekschool, Dordrecht 1969-1973 MO Tekenen en Schilderen, Tilburg 1976-1980 Studie psychologie UVA, Amsterdam 1992-1993 Willem de Kooning Academie Rotterdam.

Ina Kooper woont en werkt in Amsterdam. Haar werk is te koop via E.M. Galerie (Heideanjer 8b, Drachten, www.emgalerie.nl) en via Galerie Wit (Hamelakkerlaan 38, Wageningen, www.galeriewit.nl). In december 2008 exposeert ze bij E.M. Galerie. Zie ook www.inakooper.nl.

Het schilderij links is Zonder titel 620, 2008, olieverf op linnen, 135 x 185 cm. Op het doek rechts een werk in wording.

1 Kooper werkt met olieverf in lagen. Voor tekeningen gebruikt ze ook houtskool en pastelkrijt. 2 Boven links: Zonder titel 257, 2003, olieverf op linnen, 110 x 85 cm, daaronder een studie voor een schilderij. 3 Atelieeroverzicht met links Zonder titel 263, in het midden Zonder titel 507 en rechts Zonder titel 261, 2006, olieverf op linnen, 110 x 125 cm. **Linkerpagina** Ina Kooper met een fragment van Zonder titel 264, 2003-2008, olieverf op linnen, 135 x 185 cm.

‘Als werk over mijzelf gaat, raakt het ook aan sentimenten van anderen’

Troost

Het uitweiden over haar jeugd in een werkmilieu blijkt voor Kooper de opmaat voor het duiden van haar werk. ‘Ik was heel lang behept met grote angst mezelf te laten zien. Dat hangt samen met de hectische omgeving waarin ik ben opgegroeid. Door mezelf een beetje onzichtbaar te maken, kon ik me onttrekken aan het gedoe. Het was een overlevingsstrategie.’ De schilderijen van Ina Kooper gaan over kwetsbaarheid en de schroom van mensen om zich bloot te geven. ‘Je wordt kwetsbaar geboren en zo sterf je ook. Daartussenin moet een mens het zelf maar zien te roeien. Soms verbaas ik me er wel eens over dat er niet meer mensen in de war zijn en zich kwellen met de vraag: wat is er morgen en wat is er volgende week? Daar móet je ook niet te veel bij stil staan, je moet gewoon doorgaan met leven, anders ontspoor je. Al is er moed voor nodig om de draad elke dag opnieuw op te pakken.’ Gelukkig is er kunst. Kunst heeft het vermogen troost te bieden. Kooper vertelt over de tv-serie Van de Schoonheid en de Troost. VPRO’s Wim Kayzer ging jaren geleden samen met een stel schrijvers, denkers en beeldend kunstenaars op zoek naar wat het leven de moeite waard maakt. Kooper: ‘Karel Appel had het over de kleur groen in de Melkmeid van Vermeer. Er biggelde een traan over zijn wang. Ik wist meteen wat hij bedoelde.’

Kwetsbaarheid, angst en hun tegenpolen moed, weerbaarheid: het zijn de thema’s die Ina Kooper intrigeren. ‘Tegelijkertijd zijn het universele krachten. Als het werk over mijzelf gaat, raakt het waarschijnlijk ook aan sentimenten die anderen bezighouden.’ De drang om kunst te maken heeft ze altijd gehad. ‘Ik voelde dat ik dit moest doen. Maar ik kon ook urenlang zitten piekeren over wat ik nu eigenlijk moest schilderen. Als het klaar was, durfde ik het amper iemand te laten zien. In Tilburg was er een docent die er een paar anderen bij haalde; zozeer was hij van mijn werk gecharmeerd. Dat vond ik bijzonder. Zelf was ik namelijk altijd in afwachting van het moment dat iemand zou zeggen: ‘Sorry, Ina, we hebben ons vergist. Dat wordt niks met jou.’ Toen Kooper in 1992 naar de Willem de Kooning Academie vertrok, was ze dus al op leeftijd. Vooral docent Theo Poel motiveerde haar om door te gaan. ‘Ik ben een laatbloeier. Daarom vind je mij drie keer per week in de sportschool. Als ik straks 95 ben, wil ik nóg schilderen. Dan ben ik nog altijd aan het werk.’

Fantasiebeesten

Kooper herinnert zich haar eerste tentoonstelling in een galerie. ‘Ze moesten me naar binnen dragen. Zo bang was ik. Vooral voor mezelf. Ik dacht: dit schiet niet op. Als ik kunstenaar wil zijn, moet ik hier iets aan doen. Een therapeut ►

Zonder titel 602, 2007, olieverf op linnen, 65 x 65 cm.

Zonder titel 609, 2007, olieverf op linnen, 65 x 65 cm.

1 Diverse werken op papier, van links naar rechts: 273E, 15D, 79D, 232C. Op de achtergrond: Zonder titel 507, 2005, olieverf op linnen, 110 x 125 cm.
2 Kooper: 'Een schilderij ontstaat bij mij al kijkende, voelende.' Rechterpagina Koppen, carnavalsmaskers en scheursels als voeding voor het eigen werk.

AANBIEDING

Speciaal voor de lezers van EH&I maakte Ina Kooper een genummerde en gesigneerde zeefdruk van zeventien drukgangen, formaat 41 x 60 cm, in een oplage van 150 exemplaren. De prijs bedraagt € 295. U bestelt de zeefdruk door een e-mail te sturen naar ina@kooper.nl, o.v.v. 'zeefdruk EH&I'.

'Zo'n beest staat voor je innerlijk. Het gaat over de confrontatie met alles wat je voelt'

heeft me daarbij geholpen. Stilaan groeide het besef dat je niet in een hoekje weg moet kruipen. Je moet op het leven afstappen, alleen dan overmeester je je angst.' Ze omschrijft zichzelf als een trial and error-schilder. 'De werken worden in lagen opgezet. De tekeningen die ik maak, zijn maar voorzetten. Een schilderij ontstaat bij mij al kijkende, voelende, werkende. Ik ben voortdurend aan het reflecteren, schuif continu heen en weer tussen gevoel en verstand. Vaak schilder ik heel lang door, blijf maar doorwerken en corrigeren. Op een goed moment besloot ik dat ik tien tekeningen op een dag wilde maken. Daarna zou ik ze weggewen en er later opnieuw naar kijken. Na twee weken had ik er honderd. Die snelheid beviel me. Daarna werden de schilderijen losser. Er is meer lucht in gekomen, ze zijn minder ernstig dan voorheen.' Ook inhoudelijk veranderde het werk van richting. 'Ik heb altijd portretten van eenlingen geschilderd, maar was op zoek naar een verbinding met de buitenwereld.' Fantasiebeesten wandelden Koopers beeldkader binnen. 'Aanvankelijk dacht ik dat het beest model stond voor het leven. Totdat ik me realiseerde dat het voor je eigen innerlijk staat. Je moet je eigen angsten en onrust onder ogen durven zien. Daar heb ik dat beest voor gekozen: dat ben ik, dat ben jij of dat is de kijker. Het gaat over de confrontatie die je aangaat met alles wat je vanbinnen voelt: je diepste angsten, wensen en verlangens.

Hoe ga je daarmee om? Soms kun je ze omarmen en kussen. Maar vaak is het griezelig en wil je er hard voor weglopen. Wat je ook doet: je moet altijd de confrontatie aangaan. Wanneer ik niet over een bepaalde drempel durf, weet ik dat ik er toch overheen moet.' Kooper wil de verbinding tussen de geportretteerde en de kijker versterken. Eenduidig zijn die confrontaties zelden. Kooper: 'Als je zo'n beest van mij ziet, kun je denken aan een vervaarlijke bek vol blikerende tanden, een eng monster. Een ander ziet dan weer een hond die de geportretteerde toelacht. Allemaal projectie: mensen schuiven er hun eigen emotie overheen. Een schilderij ontstaat pas door de ogen van iemand die ernaar kijkt.' Ina Kooper werkt met olieverf in lagen. Soms blijft er een restantje van een vorige verflaag zitten. 'Daar ga ik dan weer in zitten krassen, zodat er een oude laag tevoorschijn komt. Een kwast gebruik je soms als een dolk, soms moet je heel zacht en vriendelijk te werk gaan. Ik begin gewoon en dan volgt de rest. Van tevoren weet ik alleen maar dat ik wil uitkomen op een geslaagd schilderij.' Ze herhaalt dat het haar niet te doen is om de letterlijke ontmoeting tussen een mens en een beest. 'Een schilderij woont binnen vier kaders. Daarbinnen gebeurt van alles. Maar ik probeer geen verhaaltjes te vertellen. Ik maak schilderijen.' ■

